

ΕΝΟΤΗΤΑ 11 – ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ : Η ΠΟΛΙΣ

ακρόπολη 1.το ψηλότερο και οχυρωμένο με τείχος μέρος της αρχαίας πόλης· Οι αρχαίες ελληνικές ακροπόλεις δεν ήταν μόνο κάστρα και φρούρια, αλλά και κέντρα της ζωής.

αντιπολιτεύομαι : 1..είμαι αντίπαλος κάποιου και ενεργώ εναντίον του σε ό,τι έχει σχέση με την πολιτική και γενικά με τη διαχείριση των κοινών. (ΑΝΤΙΘ. συμπολιτεύομαι) *Κόμμα που αντιπολιτεύεται την κυβέρνηση ή αντιπολιτευόμενο κόμμα. Αντιπολιτευόμενη εφημερίδα.*

2. Εναντιώνομαι σε κάποιον, διαφωνώ μαζί του: *Διαρκώς με αντιπολιτεύεσαι, ποτέ δε συμφωνείς μαζί μου.*

απολιτικός -ή -ό & απολίτικος -η -ο : που δεν έχει σχέση, που δεν ασχολείται με την πολιτική και ιδίως που δεν επηρεάζεται από αυτήν. ΑΝΤΙΘ. πολιτικοποιημένος : *Απολίτικα άτομα.*

πολεοδομία η: 1. επιστημονικός και τεχνικός κλάδος με αντικείμενο τη μελέτη, το σχεδιασμό και την εφαρμογή μεθόδων και τεχνικών συνολικής οργάνωσης της λειτουργίας μιας πόλης (ή τμήματός της), ενός οικισμού κτλ. με σκοπό την εξασφάλιση καλών συνθηκών ζωής για τα άτομα και το κοινωνικό σύνολο. 2α. η αντίστοιχη δημόσια υπηρεσία: *Διεύθυνση / υπηρεσία Πολεοδομίας. Για να χτίσεις, πρέπει να πάρεις άδεια από την πολεοδομία.* β. το αντίστοιχο πανεπιστημιακό μάθημα, αντικείμενο σπουδών ή βιβλίο: *Σπουδάζει / διαβάζει Πολεοδομία*

πολιτική : 1.η δημόσια ζωή, οι δημόσιες υποθέσεις, τα κοινά: *Ασχολούμαι με την πολιτική / αναμειγνύομαι στην πολιτική*

2. είδος, τρόπος, μέθοδος διακυβέρνησης ενός κράτους ή ρύθμισης των σχέσεων με άλλα κράτη: *Εσωτερική / εξωτερική πολιτική*

3. σύνολο δραστηριοτήτων, συμπεριφορών, μέτρων ή πρακτικών, που ρυθμίζουν, διαμορφώνουν σχέσεις μεταξύ ατόμων ή ομάδων: *Είναι πολιτική του να τα έχει καλά με όλους*

πολιτικοποίηση : η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του πολιτικοποιώ: *Η πολιτικοποίηση του γλωσσικού ζητήματος οδήγησε σε βίαιες συγκρούσεις.*

πολιτικοποιώ -ούμαι : 1. εντάσσω κάτι στο πεδίο, στα πλαίσια της πολιτικής, του δίνω (τις) πολιτικές (του) διαστάσεις: *Η απεργία πολιτικοποιήθηκε* 2. (κυρίως παθ.) αποκτώ πολιτική συνείδηση, συμμετέχω στην πολιτική ζωή και δράση: *Ο υπεύθυνος πολίτης οφείλει να είναι πολιτικοποιημένος.*

πολιτισμικός -ή -ό : που ανήκει ή που αναφέρεται στον πολιτισμό: *Εμφάνιση νέων πολιτισμικών φαινομένων. Φτωχό / πλούσιο πολιτισμικό περιβάλλον. Πολιτισμικό σοκ, (η δυσκολία ή αδυναμία προσαρμογής σε νέες ή ξένες αξίες, κουλτούρες).*

πολιτιστικός -ή -ό : που αφορά τον πολιτισμό, και ειδικότερα, που ευνοεί, υπηρετεί, προωθεί την ανάπτυξή του· *Πολιτιστικοί σύλλογοι / Πολιτιστική ανάπτυξη / πρόοδος / καθυστέρηση. Εβδομάδα πολιτιστικών εκδηλώσεων. Δραστηριότητες πολιτιστικού περιεχομένου. Πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης.*

πολιτοφυλακή : οργανωμένο σώμα που συγκροτείται από ένοπλους πολίτες, επιφορτισμένους με το καθήκον να περιφρουρήσουν την τάξη και την ασφάλεια

συνήθως σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης: Στη φύλαξη των συνόρων συνέβαλε αποτελεσματικά η πολιτοφυλακή

συμπολιτεύομαι : ανήκω ή υποστηρίζω την κυβερνητική ή την πλειοψηφούσα παράταξη, **ΑΝΤΙΘ. αντιπολιτεύομαι**: Ο συμπολιτευόμενος τύπος (οι συμπολιτευόμενες εφημερίδες).

συμπολίτευση : το σύνολο των βουλευτών που ανήκουν στην κυβερνητική παράταξη. **ΑΝΤΙΘ. αντιπολίτευση**.

[Λεξικό Κοινής Νεοελληνικής Τριανταφυλλίδη]

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Αφού μελετήσετε το παραπάνω λεξιλόγιο και τον λεξιλογικό πίνακα της σελ.84 του βιβλίου σας , να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων που ακολουθούν, επιλέγοντας την κατάλληλη λέξη από την παρένθεση και κάνοντας τις αναγκαίες αλλαγές ,όπου αυτό απαιτείται :

(πολιτική, πολιτικός, συμπολίτευση, αντιπολίτευση, πολιτεύομαι, πολιτισμικός, πολιτιστικός, απολιτικός, πολιτικάντης, πολιτεία, πολεοδομία , πολίτευμα, πολιτικοποιούμαι)

- Ο Ιάσοντας εγκατέλειψε τη δουλειά του στην πριν από μερικά χρόνια, καθώς αποφάσισε να στις εκλογές. Ενώ όμως κατάφερε να εκλεγεί βουλευτής της με το κυβερνών κόμμα , γρήγορα απογοητεύτηκε ,αρχικά από την της κυβέρνησης που ήταν ταπεινωτική για τη χώρα . Στη συνέχεια διαπίστωσε ότι οι περισσότεροι συνάδελφοί του βουλευτές λειτουργούσαν σαν , εξυπηρετώντας τους πελάτες – ψηφοφόρους τους , αντί να νοιάζονται για το κοινό καλό .Αλλά και οι αντίπαλοί τους βουλευτές της ενδιαφέρονταν μόνο για το συμφέρον του κόμματός τους και όχι για το συλλογικό συμφέρον. Τελικά , ο Ιάσοντας παραιτήθηκε από την καριέρα του
- Οι νέοι, εφόσον καλούνται από την να ψηφίσουν στα 18 τους χρόνια, πρέπει , ως υπεύθυνοι πολίτες, να..... από νωρίς .Είναι λάθος από απογοήτευση να γίνεται κάποιος αδιάφορος και
- Κατά το πρόσφατο ταξίδι μου στην Ινδία έπαθα αυτό που λένε σοκ
- Στην Ιστορία μάθαμε φέτος για τη διαδοχή των
- Συνήθως παρακολουθώ τις εκδηλώσεις στην πόλη μας .

ΣΥΝΤΑΞΗ : ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΜΙΑΣ ΑΠΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ-ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ , ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ ΜΟΝΟΠΤΩΤΑ ΚΑΙ ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Θυμάμαι ότι : 1. Το **υποκείμενο** το βρίσκουμε με την ερώτηση ποιος, ποια, ποιο (ποιοι κ.λπ.) και το αναζητούμε, εφόσον είναι πτωτικό (έχει πτώσεις) σε **ονομαστική** → Οὔτοι εἰσι **πονηροί**.

Συμφωνεί με το ρήμα σε πρόσωπο και αριθμό, εκτός αν το υποκείμενο είναι ουδετέρου γένους και πληθυντικού αριθμού, οπότε το ρήμα τίθεται σε γ'ενικό :**Τὰ παιδιά παίζει** (αντί : παίζουν) → **απτική σύνταξη**

2. Το αντικείμενο φανερώνει το πρόσωπο-ζώο – πράγμα στο οποίο μεταβαίνει η ενέργεια του ρήματος → **μεταβατικό ρήμα** : Σωκράτης διδάσκει **τὴν ἀρετὴν**

Το αναζητούμε σε μία από τις πλάγιες πτώσεις, δηλ. σε **γενική, δοτική, αιτιατική** (αν είναι πτωτικό) ρωτώντας ποιον, ποιοιους κ.λ.π.

• **Ρήμα με ένα αντικείμενο ή περισσότερα στην ίδια πτώση που χωρίζονται με κόμμα ή συμπλεκτικούς ή διαζευκτικούς συνδέσμους** : μονόπτωτο ρήμα

→ Γέρων **ἀγροῦς καὶ ἀμπέλους** εἶχε.

• **Δύο αντικείμενα σε διαφορετικές πτώσεις** : **άμεσο και έμμεσο αντικείμενο**

→ **άμεσο** : σε αιτιατική → Οἱ Φελλόποδες εὔχονται **ἡμῖν εὖπλοιαν**

→ αν έχουμε 2 αιτιατικές, **άμεσο** αυτό που δηλώνει **πρόσωπο** :

→ Σωκράτης διδάσκει **τοὺς νέους τὴν ἀρετὴν**

Αντικείμενα σε **γενική και δοτική** : **άμεσο** σε **γενική** → Παραχωρῶ **σοι τοῦ βήματος** (το ρήμα σε αυτές τις περιπτώσεις λέγεται **δίπτωτο**.)

3. Κατηγορούμενο : αποδίδει μια **ιδιότητα** στο **υποκείμενο** ή στο **αντικείμενο**, μέσω ενός **συνδετικού ρήματος** : → Ἡ πόλις ἡμῶν **ἔνδοξος ἐγένετο**

Συνδετικά ρήματα : όσα σημαίνουν είμαι ή γίνομαι, φαίνομαι, ονομάζω/ονομάζομαι, νομίζω, θεωρώ/θεωρούμαι, εκλέγω/εκλέγομαι, διορίζω/διορίζομαι

→ Οἱ πρόγονοι **ἦσαν σοφοί καὶ ἀγαθοί**.

→ Τὸ ὄρος **Ὀλυμπος ἐλέγετο**.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ : Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, Α, Β, Γ Γυμνασίου -ΟΕΔΒ

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α Γυμνασίου, εγχειρίδιο μαθητή

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α Γυμνασίου, εγχειρίδιο εκπ/κού

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στα επόμενα παραδείγματα από το κείμενο του σχολικού βιβλίου να βρείτε τους κύριους όρους (υποκείμε., αντικείμε., κατηγορούμενο) και να χαρακτηρίσετε τα ρήματα :

Α. Πόλεις ἔκτισεν Ἀλέξανδρος →.....

Β. Καὶ τὴν μὲν Νίκαιαν ὠνόμασε, τὴν δὲ Βουκεφάλαν →.....

Γ. Ὁ ἵππος ἀπηξίου τοὺς ἄλλους πάντας ἀμβάτας →.....

Δ. Βουκεφάλας ἦν μεγέθει μέγας καὶ τῷ θυμῷ γενναῖος →.....

Ε. ...εἰ μὴ ἀπάξουσιν αὐτῷ τὸν ἵππον →.....